

Tradicionalismus a vojenská porážka

(Použito článku col. T. R. Philips, U. S. Army).

Tradicionalismus a formalismus byly právě tak často příčinou vojenských porážek jako nedostatečné vojenské přípravy. Formalisté odmítali nové zbraně a novou taktiku, ale vývoj zbraní a změna taktiky neustále pokračuje. Jediná jistá věc ve válce je změna. Kdo přináší změny, i radikální, může se někdy mýlit, ale kdo pevně lpí na tradicionalismu, mýlí se vždy.

Bylo někdy v skutku lehčí docílit zavedení nových zbraní i proti názoru tradicionalistů, než vnutit jim nové metody bojové. Nové zbraně byly často přijaty krátce po vynalezení, ale byly špatně využívány. Příčinou toho bylo, že byly použity nové zbraně při ponechání starých bojových způsobů, aniž by bylo přihlášeno k zvláštním vlastnostem nových zbraní. Jako příklad z moderní doby poslouží tanky, které v mnohých armádách byly omezovány na úlohu jezdeckva, aniž by byly užity pro účely, pro které byly zvláště konstruovány.

Armády jsou založeny na určitých trvalých zásadách jako disciplína, odvaha a čest. Tradicionalista je v právu, když zdůrazňuje trvalost těchto zásad, ale mýlí se, když odpírá vyzkoušení nových zbraní a přijmutí nových bojových způsobů.

Tradicionalismus není všeobecně platný v žádné armádě, ale v mnoha armádách, díky hierarchické povaze vojenské organizace, má možnost řídit armádu. Mnozí jednotlivci v každé armádě předvídají změny ve vedení války vyvolané novými zbraněmi a novými sociálními podmínkami, ale jenom zřídka dosáhnou tyto radikálové velitelských míst. Stane-li se tak, pak následují velika vítězství a dobytelské úspěchy, jako za Napoleona nebo u moderní německé armády.

Napoleon neměl nových zbraní, ani nových neznámých způsobů, kterými vyhrával bitvy. Právě tak, jako velitelé dnešní německé armády, užíval náhodných příležitostí účinněji, než kdokoli před tím. Bedřich Veliký, před Napoleonem, řídil operace tak dokonale, jak nikdo před ním. Od starověku až do jeho doby byla armáda nedělitelným celkem. Byla tak pomalá při zaujímání bojové sestavy, že málokdy mohla vnutit boj nepříteli. Bitva byla záležitostí oboustranného vyhledávání vhodného postavení a obvykle k ní došlo teprve po týdnech, ba i po měsících. Armáda, vzdálena od nepřitele, pochodovala; teprve v blízkosti začaly nekonečné pohyby a přesuny.

č. 6/41

Napoleon zvrátil tento způsob válčení, aniž by sám byl objevitelem nových způsobů, které nahradily dosavadní. Nové způsoby byly zkoušeny, probírány a popisovány padesát let před ním.

V jeho době to všechno znali také ostatní generálové v Evropě, ale jenom mladý radikální Napoleon se poučil. Zbytek generálů potřeboval šestnáct let prohrávaných bitev, aby se naučil od Napoleona jak s ním bojovat, jak vésti novým způsobem válku. Protože jejich vzdělání ustrnulo, přehlédli poznatek Napoleonův, který tak často zdůrazňoval, důležitost palby, zvláště palby dělostřelecké.

Kolik statisíců mužů zemřelo vlivem nesprávně chápané tradice. Kolik národů ztratilo svou samostatnost a dostaly vládcé vyvolené Napoleonem. Konservativní myšlenky generálů zavinily více utrpení než inkvisice, více mrtvých než mor, a více porážek než zbabělost.

Každá změna způsobená vědou a myšlením, průmyslem, transportováním a komunikacemi, každá změna v sociální struktuře, v životních podmínkách, měla svou odezvu ve změnách ve vedení války. Změnami vedení války se měnily též formy disciplíny. Jestliže vojáci přijmou za svůj názor, že změny jsou neustálé, a neulpí na „starém, dobrém systému“, pak je naděje, že demokratické státy nebudou mezi poraženými v této válce, vinou svých tradicionalistů-vojáků.

Noví němečtí velitelé opakovali neuvěřitelná lehká vítězství Napoleona. Udělali to — ve vojenském smyslu — přesně stejnými způsoby, to jest využili šikovněji zbraní a taktiky, dobře známých a dostupných všem národům světa. Německo jediné ze všech národů upravilo svoji organizaci a svoji taktiku tak, aby využilo zbraní co nejvíce. V Německu bylo provedeno správné zhodnocení mezi účinností moderních zbraní a „pěšákem“. Německá taktika nebyla ani tajemstvím, ani překvapením. Byla předmětem debat ve vojenském tisku německém, a konečně byla v předpisech, které byly všem přístupné. Vývoj tanků a teorie o použití pancéřové divise mohla býti sledována krok za krokem v německých odborných časopisech. Generál Guderian, šéf německých rychlých jednotek, sám uveřejnil několik pojednání v časopisech a jednu knihu, kde jeho teorie o použití mechanizovaných jednotek byla přesněji uvedena, než jak se prakticky projevila na bojištích.

Zatím co jiné státy se klamaly přesvědčením o neproniknutelnosti obrany, Německo připravilo myšlenky a metody jak obranu prorazit. Němečtí vojáci věděli, že je to možné, protože se jim to podařilo v roce 1918 bez pomoci tanků a bombardovacích letounů. Zatím co jiné armády debatovaly o „ceně jezdeckta

proti tankům“, Německo nahradilo jezdecktvo devíti obrněnými divisemi. Výsledky a možnosti náletů na pozemní cíle byly předmětem posměšků ve všech jiných armádách vyjma německé, kde hromadná výroba letounů „Stuka“ byla zařízena jen pro tento druh boje. Konservativní vojáci smáli se parašutistům, jako výmyslu ruských novinářů, zatím co Němci je cvičili

Proč jedna armáda pokračuje a přijímá nové myšlenky a druhá se jim urputně brání? Odpověď najdeme v lidské povaze, stejně jako v povaze armád. Je velmi pohodlné pokračovati ve stáří v tom, čemu jsme se v mládí naučili. Důležité je přijmouti a prováděti takovou změnu, která se uskutečňuje ponenáhlu a po nějaké době uznávána všeobecně prospěšnou. Proto je nejdůležitějším pro uskutečnění takového stavu vychovati skupinu schopných důstojníků, třeba i mladších. Důstojník, který nic neví o vývoji válečnictví, pochybuje o jakékoliv změně. Důstojník, který studoval válečné dějiny a zná průběh dosavadních změn ve strategii, taktice a organizaci, úplně správně ocení a pochopí, že každá změna je jedna z nových cest, které vedou k vítězství.

Neustále se mění způsob válčení. Vývojem vědy, pokrokem vynálezů, průmyslu, komunikací a možnostmi transportu. Taktika je určována použitými zbraněmi. Ale nejsou to jenom změny ve výzbroji, které mění taktiku; celý způsob lidského života na ni působí. Nové způsoby transportu a průmysl umožnily ve světové válce milionovým armádám pobyt na frontách. Mohutnost palby moderních zbraní, umožnila udržeti veliké fronty s daleko menší hustotou jednotek, než ve válkách minulých. Radio a telefon usnadnily velení. Naopak zase taktika ovlivňuje strategii, která umísťuje armády na bojištích za nejlepších podmínek pro vedení války.

Zdokonalení ničivých a palebních zbraní mělo význam hlavně pro obranu, a to bylo způsobeno skutečností, že nebylo možno opatřiti ničivé zbraně současně velikou pohyblivostí a dáti jim ochranu. Hrozné účinky kulometů ve světové válce byly toho nejvýznačnějším příkladem. V obraně mohou býti kulomety chráněny; ale za útoku obsluha musí opustiti kryt a jíti otevřeným terénem proti nepřátelské palbě, aniž by měla ochranu. Kulomet nebo dělo v tanku má tři vlastnosti: palbu, pohyb a ochranu. Armády mají nyní v tanku nejlepší zbraň účinnou, jakou známe v historii.

Do doby vynálezu motoru armády měly dva druhy rychlosti: pěšáka a jezdce. Jezdec rozhodoval na bojišti. Po dva tisíce let před světovou válkou byla to veliká rychlost jezdecktva, která umožňovala obejít křídla nepřítele a útočiti do týlu, obyčejně nejslabšího místa, nebo rychle zakročiti na ohroženém místě vlastního postavení. Motor dodal armádám dvě nové rychlosti:

č. 6/41
automobilu, na zemi a letounu ve vzduchu. Vynalezením automatických zbraní a obrněných mototových vozidel, jezdeckvo ztratilo svoje postavení jako zbraň pohyblivá a schopná dáti rozhodnutí v bitvě.

Nemůžete proti tomu příliš zdůrazňovati námitku, že by tank neprošel každým terénem. Rozhodující úder v bitvě, obchvat do týlu a pronásledování nemůže se prováděti v celém prostoru bitvy. Ale velitel tanků si uskupí svoje jednotky na takovém místě, za postaveními jednotek, odkud může vhodně obchvat provést. Hory na pravo, lesy na levo tankům nevadí. Tak ve vývoji zbraní, užívaje nového vynálezu, nahradil velitel jezdeckvo novou zbraní, rozhodující, o větší výkonnosti.

Letoun shrnuje v sobě velikou pohyblivost, mocnou palbu, ale není chráněn. Nyní má ochranu ve své rychlosti a ve vzdálenosti letišť. Do nynějška to vyhovuje proti pozemním zbraním. Není ale důvodu věřiti, že tomu tak bude i nadále. Můžeme říci, že v budoucnu bude vynalezen systém jak střílet na letadla bez ohledu na jejich rychlost a neviditelnost. Takový prostředek byl nalezen, ale palba není ještě dokonalá.

Je nevyhnutelné, aby obrana pokulhávala za vynálezy nových zbraní. Nová zbraň je vynalezena, vyrobena, vyráběna seriově a stane se hrozbou, dřívě než je obrana proti ní připravena nebo promyšlena. Ale to není důvod k tomu, abychom my, kteří jsme začali používat letadel, nenašli proti nim hodnotnou obranu.

Dějiny nás učí o neustálém boji mezi myšlenkou obrany a myšlenkou útoku. Každý druh boje převládal v určitém období. Převaha obrany byla založena na mohutnosti palby a možnosti ochrany. Bylo to v roce 1915, kdy kombinace zákopů a kulometů činila obranca téměř neporazitelným. Phalanx a neproniknutelná stěna kopí byla poražena zbraněmi, které desorganovaly phalanx, a jezdeckvem, které provedlo obchvat. Historie se opakuje. Ve světové válce ochrana poskytovaná zákopy a palebné prostředky obrany byly zničeny ohromným počtem dělostřelectva. Tentokrát pohyblivý prvek, nezbytně nutný pro využití úspěchu, který by odpovídal v minulosti jezdeckvu, ještě na bojišti neexistoval, a dělostřelectvo nemohlo rychle sledovat pěchotu.

Německo teprve v nynější válce úplně ničí obranu užitím děl a letadel, a pro celkovou desorganizaci protivníka používá pancéřové divise. Pohyblivost prostředků, manévr, podporovaný útočným duchem, to jsou podmínky úspěchu v boji. Ale je možno pozorovati, jak útok a pohyblivé prostředky armád se samy znehybněly vahou, kterou chtěly odolati novým útočným zbraním. Vzpomeňte jezdeckva, které dostalo pancíř jako ochranu proti střelám, a tím ztratilo na rychlosti.

č. 6/41

V dnešní válce tank se stal rozhodujícím prvkem boje, pohybu a dobývání. Má všechny vlastnosti útočné-mohutnost palby, pohyblivost a ochranu, má dělostřelectvo, upravující mu cestu. Má motorisovanu pěchotu, která může po sesednutí zajistiti a udržeti terén, jako východisko dalšího manévru.

Je zřejmé, že tank bude ještě dlouho používán jako prvek manévru, a to jako základní prvek. Schopnost tanku véztí děla vylučuje nutnost sesílení pancíře, které by tank ochromilo na pohyblivosti. Můžeme tvrditi, že konstrukce „pozemních křižníků“ je nejenom krokem zpět, ale je to neužitečné. Takový vývoj by ohrozil schopnost útoku a zároveň omezil pohyblivost. Protitankové zbraně mohou býti zničené dělostřelectvem. Vývoj tanku může pokračovati v získávání větší pohyblivosti a v překonávání největších překážek. Zvětšování váhy, vedené snahou po ochraně, bylo by krokem zpátky. Nezvětšujme váhu tanku, ale dejme mu nejlepší zbraně.

Neukvapujme se v předvídaní budoucnosti, ale nyní je nsnadno si představit jiný způsob vývoje než sesílení útoku. Tanky ještě neskončily svůj vývoj. Měly by ještě zvětšiti svou taktiku, pohyblivost a palebnou sílu. Obranu proti nim umožní jenom zbraně s větší pohyblivostí, nebo zase tanky.

Způsob vojenské organizace vyplývá ze tří úkolů : velení, využití různých zbraní, sestavení jednotek, schopných řešiti určité samostatné úkoly. Změna taktiky se projeví automaticky v organizaci. Jediný nedotčený prvek je velení.

Ale požadavky velení se mění taktikou. Před stopadesáti lety mohl generál veletí hlasem své armádě snadněji, než může dnes veletí plukovník svému pluku. Tak se musí organizace vyvíjeti zároveň s taktikou a zbraněmi.

Německá divisní organizace je založena na předpokladu, že divise má býti schopná dvou druhů boje. První : útok na dobře vybudované postavení. Druhý : pohyblivý boj. Ptoto je německý pluk vybaven nejen vlastními protitankovými a pěchotnými zbraněmi, ale i vlastním dělostřelectvem v síle šesti děl 75mm a dvou houfnic 150mm, a vlastními ženisty. Pluk má také vlastní prostředky pro zásobování.

Německá organizace pluku doznává správnost směru organizace, který byl dlouho již uznáván správným, ale kterému se armády bránily. Záleží v organizování bojových celků všech zbraní u malých jednotek, jako je prapor a pluk. Před rokem 1918 byla to divise, která byla považována za nejmenší takový celek. V roce 1918 Ludendorff organizoval takové celky počínaje už praporem, a tak docílil úspěchu v jarní ofenzivě 1918.

Jiný poznatek, který může býti dobrý pro organizaci, je rozdíl mezi jednotkou pro útok a pro obranu. V útočné akci tanky,

č. 6/41

dělostřelectvo, právě tak pohyblivé jako pěchota, jsou bezpodmínečně nutné. V obraně kulomety, dalekonosná děla, protitanková děla jsou hlavními zbraněmi. Tanky v obraně si necháme pro protiútoky.

Jsou dvě možnosti, jak se podle toho v organizaci řídit. Můžeme organisovati jednotku schopnou obrany i útoku, dáti jí určitý nutný počet podporujících zbraní, který je dostatečný pro pluk, a ostatní přiděliti podle potřeby z divisních jednotek. Nebo můžeme organisovati již předem jednotky pro útok nebo pro obranu.

Také kázeň, tento pilíř armád, bez kterého nemohou existovat, se mění tak, jako se mění taktika a zbraně. Jinou kázeň museli míti vojáci krácející v šicích, rameno na rameni, jinou kázeň musí míti dnešní voják, který sám, nebo z několika jinými se plazí lesem, křovím a polem, aby obchvátíl nepřátelské kulometné hnízdo a zničil je ručními granáty. Stará kázeň „rameno na rameni“ závisela na drillu a na sevřeném zadní řadě, jejíž bodáky působily více strachu než stfelba nepřítel. Nová disciplína žádá morálku, odvahu, neodvislou vůli a iniciativu, které při staré disciplíně mohly chybět. Desátník nebo četař jsou nyní nezávislejší ve velení než byl kapitán za Napoleona. Kázeň žádaná na vojákovi je úplně stejná pro důstojníka. Formy kázně se mohou měnit. Samostatně myslící a jednající voják nové armády musí býti cvičen v sebedůvěře a soudržnosti. Stará kázeň založená na následování stáda a na strachu z velitele nemá cenu pro dnešní armádu, a jsou-li někde ještě takové formy zachovávány, pak zdržují příchod nové kázně, jaká je nutná a vhodná pro dnešní boj.

Bylo by proto zapotřebí, aby skutečně vzdělaní důstojníci, kteří mají dostatek schopností přinésti něco nového a dobrého, kteří mají odvahu a vůli vyzkoušeti i namáhavé věci, dosáhli v armádách demokratických států plné podpory. Dokud konservatismus a nevědomost nebudou odstráněny z velení, vývoj nebude pokračovat, naopak zastaví se. Armády pak znovu zaplatí, tak jako v minulosti, za všechny chyby velení zbytečně ztracenými životy lidí, raněnými, prohranými bitvami, ba dokonce prohranými válkami.